

Harri Hietala – Keijo Kaivanto – Esa Schön

VUOKRATYÖ

ALMA TALENT
HELSINKI 2022

2., uudistettu painos

© Copyright 2022 Alma Talent Oy ja tekijät

ISBN 978-952-14-4520-0

ISBN 978-952-14-4521-7 (verkkokirja)

ISBN 978-952-14-4522-4 (ekirja)

Kansi: Outi Pallari

Taitto: Sirpa Puntti

Otavan Kirjapaino Oy, Keuruu 2022

Anna palautetta kirjasta: kustannustoimitus@almatalent.fi

ESIPUHE 2. PAINOKSEEN

Tämä teos on ollut ensimmäinen kattava esitys vuokratyöstä. Tarkasteltavana ovat vuokratyöntekijän ja vuokrausyrityksen väliset, vuokratyöntekijän ja käyttäjäyrityksen väliset sekä yritysten väliset oikeussuhteet.

Kirja antaa lukijalle yleiskuvan työvoiman vuokrauksen ja vuokratyön sääntelystä, vuokratyön käyttöönottonenettelystä ja siinä huomioon otettavista seikoista sekä työvoiman vuokrauksen osapuolten oikeuksista ja velvoitteista. Lisäksi kirja tarjoaa käytännönläheistä tietoa työvoiman vuokraukseen liittyvistä oikeussuhteista.

Tarkastelussa keskitytään nimenomaan vuokratyön erityiskysymyksiin eikä esimerkiksi työlainsäädäntöä tarkastella yleisesti muutoin kuin niiltä osin kuin on välttämätöntä riittävän kokonaiskuvan muodostamiseksi osapuolten oikeudellisesta asemasta.

Kirja jakautuu seuraaviin kokonaisuuksiin:

- johdanto
- vuokraus- ja käyttäjäyrityksen välinen oikeussuhde
- vuokraus- ja käyttäjäyrityksen työnantajavelvoitteet
- vuokratyöntekijän velvollisuudet
- työsuhteen kesto, lomauttaminen ja työsuhteen päättymisen.

Kirja sopii niin käyttäjäyritykselle, vuokratyöyritykselle kuin vuokratyöntekijälle oppaaksi käytännön tilanteisiin. Toivomme, että kirjasta on hyötyä käytännön soveltamisessa.

Kiitämme kustannustoimittaja Anttoni Pihlajamäkeä kirjan toimitustyöstä ja kirjan toimivuutta koskevista hyvistä ja toteutetuista parannusehdotuksista.

Tässä 2. painoksessa on otettu huomioon lainsäädännön muutokset vuoden 2014 jälkeen (mm. työsopimuslakiin, uusi työaikalaki, uusi yhteistoimintalaki), uusi oikeuskäytäntö ja muuttuneet käytännöt. Tätä kirjaa kirjoitettaessa on eduskunnassa vireillä vaihtelevaa työaika noudattavan työntekijän asemaa parantava hallituksen esitys (HE 60/2022), jonka on tarkoitus tulla voimaan 1.8.2022.

Toivomme, että kirjan käyttäjät antavat meille ja kustantajalle palautetta tästä kirjasta. Toivomme lisäys- ja parannusehdotuksia, koska vuokratyö on juridisesti moniulotteinen kokonaisuus.

Helsingissä 25. toukokuuta 2022

Harri Hietala
varatuomari

Keijo Kaiwanto
asianajaja,
varatuomari

Esa Schön
asianajaja
oikeustieteen tohtori

SISÄLLYS

ESIPUHE	9
LYHENTEET	11
1 JOHDANTO	13
1.1 Mitä työvoiman vuokrauksella tarkoitetaan?	13
1.2 Vuokratyövoiman käyttö	20
1.2.1 Vuokratyön edut ja haitat sekä vuokratyön tekemisen ja vuokratyövoiman käyttämisen syyt	21
1.3 Vuokratyön sääntely	26
1.3.1 Työvoimanvuokrausala koskeva sääntely	26
1.3.2 Asiakassopimussuhteita koskeva sääntely	27
1.3.3 Vuokratyösuhteita koskeva sääntely	27
1.3.4 Vuokratyövoiman käyttöä koskeva sääntely	36
1.4 Vuokratyövoiman käyttöön liittyvät menettelytavat	45
1.4.1 Vuokratyövoiman käyttöä koskevat menettelytavat yrityksissä	45
1.4.2 Vuokratyövoiman käyttöä koskevat menettelytavat kunnissa ja valtiolla	49
1.4.3 Työehtosopimukseen perustuvat tiedottamis- ja neuvotteluvollisuus	58

2	VUOKRAUS- JA KÄYTTÄJÄYRITYKSEN VÄLINEN OIKEUSSUHDE	73
2.1	Yleistä	73
2.2	Sopimuksen solmiminen	81
2.3	Sopimuksen sisältö	84
2.3.1	Sopimuksen kestoaika	85
2.3.2	Vuokrausyrityksen velvollisuus luovuttaa työntekijä käyttäjäyrityksen käyttöön.	88
2.3.3	Käyttäjäyrityksen velvollisuus maksaa vastiketta ja kulukorvauksia.	92
2.3.4	Sopimusehtojen muuttamisen periaatteet	95
2.3.5	Työnantajavelvoitteita koskevat ehdot	97
2.3.6	Osapuolten tiedonanto- ja salassapitovelvoitteet.	101
2.3.7	Sopimusrikkomukset ja niiden seuraamukset	106
2.3.8	Riitojen ratkaiseminen.	118
3	VUOKRAUS- JA KÄYTTÄJÄYRITYKSEN TYÖNANTAJAVELVOITTEET	121
3.1	Vuokrattujen työntekijöiden työsuhteen ehtojen määräytyminen ja niistä tiedottaminen	121
3.1.1	Johdanto.	121
3.1.2	Sovellettavan työehtosopimuksen määräytyminen.	123
3.1.3	Vuokratyöntekijän työsopimus	128
3.1.4	Henkilöstövuokrauksen yleiset sopimusehdot (HPL YSE 2018).	131
3.1.5	Työnantajavelvoitteiden jakautuminen vuokratyössä.	131

3.1.6	Vuokratyöntekijän oikeus käyttää käyttäjäyrityksen työsuhde-etuja	133
3.1.7	Kirjallinen selvitys työsuhteen keskeisistä ehdoista.	135
3.2	Työnantajan yleisvelvoite.	137
3.3	Syrjintäkielto ja tasapuolinen kohtelu	138
3.4	Työn tarjoaminen ja vapautuvista työpaikoista tiedottaminen	140
3.5	Palkan ja kulukorvausten maksaminen.	142
3.6	Työaika	146
3.7	Vuosiloma ja työsuhdevapaat	149
3.8	Työturvallisuus ja työterveyshuolto.	152
3.9	Vahingonkorvausvastuu	154
3.10	Henkilöstön edustus, yhteistoiminta ja tilaajavastuulaki.	157
4	VUOKRATYÖNTEKIJÄN VELVOLLISUUDET	161
4.1	Työntekijän yleiset velvollisuudet	161
4.2	Työturvallisuus	166
4.3	Sivutoimet ja kilpaileva toiminta	168
4.4	Liikesalaisuudet.	169
4.5	Kilpailukieltosopimus	172
4.6	Vähimmäispalveluaika	176
4.7	Vahingonkorvausvastuu	177
4.7.1	Vuokratyöntekijän vastuu vuokrausyritykselle aiheutuneesta vahingosta.	177
4.7.2	Vuokratyöntekijän vastuu käyttäjäyritykselle aiheutetusta vahingosta	178
4.7.3	Vuokratyöntekijän vahingonkorvausvastuu työssä kolmannelle aiheutetusta vahingosta.	180

5	TYÖSUHTEEN KESTO, LOMAUTTAMINEN JA TYÖSUHTEEN PÄÄTTYMINEN	183
5.1	Työsuhteen kesto	183
5.2	Koeaika	194
5.3	Lomauttaminen	201
5.4	Työsuhteen päättyminen	205
	LÄHTEET	209
	OIKEUSTAPAUSHAKEMISTO	213
	ASIAHAKEMISTO	215